

Deo javnosti u našoj državi i dalje negoduje zbog plana multinacionalne korporacije da otvori rudnik litijuma u dolini Jadra

Budući da je odranije poznato da Aleksandar Vučić nastoji da ostvari što ubedljiviju pobjedu u trci za novi predsjednički mandat, odnosno da ne želi da izgubi nijedan glas zbog Rio Tinta, moguće je da će za iskopavanje jadarita biti pronađena neka pogodnija svetska kompanija. U tom kontekstu, spekuliše se da su “u igri” i pojedine nemačke, ali i kineske korporacije.

Mada je predsjednik države Aleksandar Vučić na početku godine poručivao da “umire od smeha” zbog neskrivenog otpora dela javnosti u Srbiji planovima englesko-australijske korporacije Rio Tinto da otvori rudnik litijuma i metaloprerađivačkog kompleksa u dolini Jadra, u vrhu vlasti se sada razmišlja o više scenarija, imajući u vidu nezavidnu reputaciju pomenute kompanije. Prema nezvaničnim saznanjima Demostata, ne treba isključiti mogućnost da zvanični Beograd odustane od tog projekta zbog zabrinutosti građana da će tako biti zagađena životna sredina i ugroženo zdravlje ljudi, ili da umesto Rio Tinta bude uključen neki drugi partner, “koji nije toliko kompromitovan na unutrašnjem ali i međunarodnom planu”.

Učestalo se tvrdi da je ceo proces predstavljanja zamisli da se krene sa eksploatacijom rude “jadarit” (kombinacije litijuma i bora, koju je Rio Tinto otkrio još 2004. godine istražujući oblast Zapadne Srbije), “vođen nespretno, nestručno i netransparentno”, tako da trenutno predstavlja jednu od najnepopularnijih tema u Srbiji. Kako se objašnjava: “Neusaglašene poruke koje su dosad na ovu temu poslali predsjednik Republike, premijerka Ana Brnabić i predstavnici same kompanije Rio Tinto, kao i politizacija ovog pitanja od strane gotovo svih aktera na domaćoj sceni, doveli su do široko rasprostranjene averzije prema navedenom projektu i veruje se da će o Rio Tintu uveliko raspravljati i tokom predstojeće izborne kampanje”. Budući da je odranije poznato da Aleksandar Vučić nastoji da ostvari što ubedljiviju pobjedu u trci za novi predsjednički mandat, odnosno da ne želi da izgubi nijedan glas zbog Rio Tinta, moguće je da će za iskopavanje jadarita biti pronađena neka pogodnija svetska kompanija. U tom kontekstu, spekuliše se da su “u igri” i pojedine nemačke, ali i kineske korporacije.

Smatra se da je kompanija Rio Tinto pogrešila i što je plasirala spot na svim televizijama sa nacionalnim frekvencijama u našoj zemlji. Marketinški stručnjaci ocenjuju da je to “najjeftinija propaganda, koja dodatno učvršćuje negativne stavove prema ovom projektu, a i povećava broj protivnika Rio Tinta”.

Što se kineskih kompanija tiče, spekuliše se da su mnoge od njih zainteresovane za

eksploataciju jadarita jer je u toj državi omasovljena proizvodnja litijumskih baterija, koje se koriste, između ostalog, za električne automobile. Ilustracije radi, procenjuje se da se na tržište Kine uvozi oko 80 odsto litijuma. “Ukoliko srpske vlasti stupe u pregovore za pronalaženje alternative kompaniji Rio Tintu, nemačke i kineske kompanije bi mogle da ponude zatvaranje čitavog kruga proizvodnje. To znači da i jedni i drugi imaju mogućnost da pored rudnika investiraju u fabriku litijumskih baterija i pogona za proizvodnju električnih automobila koji koriste takve baterije”, napominje izvor Demostata.

Kineske kompanije već su vlasnici brojnih rudnika litijuma u Australiji i Južnoj Americi, zbog čega Zapad smatra Peking najvećim konkurentnom u trci za litijum. Između ostalog, Evropska unija ne krije da ozbiljno računa na što masovnije proizvodnju električnih vozila kako bi se ostvarili ambiciozni ciljevi očuvanja životne sredine. Tako je EU prošle godine uvrstila litijum na listu ključnih sirovina za “zelenu agendu”, a procenjuje se da će Evropi do 2030. godine biti potrebno čak 18 puta više litijuma u poređenju sa aktuelnom situacijom, i 60 puta više do 2050. godine. Štaviše, prestižne kompanije za proizvodnju automobila poput Forda, Volkswagena, BMW-a, Mercedesa i Jaguara, sve češće na tržištu lansiraju modele sa električnim motorima, ali su baterije i dalje ograničavajući faktor, budući da postojeće količine litijuma ne mogu da zadovolje potrebe proizvodnje.

Kada je reč o potencijalnim partnerima iz Nemačke za projekat eksploatacije litijuma u Srbiji, smatra se da ne treba potceniti sposobnosti nemačko-australijske kompanije Vulcan Energy Resources (VUL.AX). Prema izveštavanju nemačkih medija, u VUL.AX-u tvrde da mogu da obezbede karbonski neutralan litijum (što bi značilo smanjenje emisija ugljenika koliko god je moguće). Navedeni cilj, tvrdi se, može biti ostvaren ukoliko se prilikom eksploatacije koristi geotermalna energija. Istraživanja u navedenom segmentu uveliko sprovodi i nemačka kompanija EnBW (EBKG.DE).

Izvor: demostat.rs